

حوكىمى ئەو باوهەردارەي كە تاوان و گوناھ دەكەت

[kurdish – كوردى – كردي]

شيخ موحىد صالح المنجد

وەرگىرانى: دەستەي بەشى زمانى كوردى لە مالپەرى ئىسلام ھاوس

پىّداچونەودى: پشتىوان سابىر عەزىز

2014 - 1435

IslamHouse.com

حكم المؤمن المركب لبعض المعاصي

« باللغة الكردية »

الشيخ محمد صالح المنجد

ترجمة: فريق قسم اللغة الكردية بموقع دار الإسلام
مراجعة: بشتيوان صابر عزيز

2014 - 1435

IslamHouse.com

حوكى ئەو باوه‌ردارەي كە تاوان و گوناھ دەكات

ئەم پرسىارە ئاپاستەي مالپەرپى ئىسلام بىرسىار و وەلام كراوه :

پرسىار : ئايىا حوكى ئەو باوه‌ردارە چىيە كە زۆرىك لەتاوان و گوناھەكان ئە نجام دە دات ؟ ئايىا خواى گە ورە لىي خوش دەبىت، يان سزايى دە دات؟ وە ئايىا ئە ندازەي ئە و سزايمى چەندە ؟

وەلام : سوپاس بۇ خواى گە ورە و مىھەبان، وە درود و صەلات و سەلام لە سەر محمد المصطفى وئال وبە يىت ويار ويماوه رانى هەتا ھەتايە .

ئەو كەسەي لە سەر باوه‌ر بىرىت، و لە زيانىدا گوناھو و تاوانى ئەنجام دابىت، بە لام بە بى گوناھى شىرك و بىباوه پى كە مرۆشقى لە ميلەتى ئىسلام بى دە رده‌چىت، ئە وە حالى ئە و كەسە لە دوو حالەت بەدەر نىيە :

يەكەم : ئەگەر هاتوو لە زيانىدا توبەي كردبىت لە و تاوان و گوناھانە بە تەوبەيەكى نەصوح و پاست و دروست، ئەو خواى

گهوره تهوبهکهيان لى وهردهگريت، وهك ئه و كهسهيان لى ديت
كه هيج تاوان و گوناهى نه بىت، و له دوارقزيشدا خواى گه وره
لهسەر ئه و تاوان و گوناهانه سزايان نادات، به لکو پىدە چىت
خواى گه وره رېزىشيان لى بگرىت و سه رجم تاوان و
گوناهەئانيان بو بگۇرىت به چاكە و حەسەنات .

دووهم : ئه و كه سانەي كه تاوان و گوناھدە كەن و ته وبەيشى
لە ناكەن، يان ته وبەيان لى كردووه ، به لام ته وبەكەيان
ناتەواو بوروه و مەرجەكانى ته وبەى نەصوح و راست و دروستى
تىيدا نه بوروه، ياخود (خواپە نامان بادات) خواى گه وره
تهوبەكەى لى وھ رنهگرتون، ئه وھى لە روانگەمى ئايە ته
پيرۆزەكانى قورئان و فەرمۇودەكانى پىيغەمبەرەوھ (صلى الله
عليه وسلم) - وھ جىڭىر بوروه وزانايانى پىشىنىش ھاۋاران
لهسەرى ئه وھىي، ئه و باوه رەدارانەي كه ئەھلى ته وحيد و
يەكخواپەرسىتىن وبەم حالەوھ دەمن، دەكرىن به سى بەشەوھ :

بەشى يە كەم / ھەندىكىيان پىدە چىت حەسەنات و چاكە يان
زياتر بىت لە خراپە و تاوان، ئه وا خواى گه وره به فەزل و
پەرمى كەرمى ذاتى ھەق تەعالاي خۆي چاوبۇشى دەكات لە و
تاوان و گوناهانەي كە كردوويانە، و دەيانخاتە بەھەشتەوھ، و
بە ئاگرى دۆزە خ سزايان نادات، ئه ويش به بەلگەي ئه و
فەرمۇودەيەي كە عەبدولاي كورى عومەر (خوايان لى رازى
بىت) دەگىرپىتەوھ كە پىيغەمبەرى خوا (صلى الله عليه وسلم)

فَهُرْمُووِيَّهٌ تَّى : « إِنَّ اللَّهَ سَبَحَانَهُ وَتَعَالَى يَدِنِي الْمُؤْمِنُ فَيُضَعُ عَلَيْهِ كُنْفَهُ وَيُسْتَرُهُ فَيُقَوْلُ : أَتَعْرَفُ ذَنْبَكَ ذَنْبًا ، أَتَعْرَفُ ذَنْبَكَ ذَنْبًا؟ فَيُقَوْلُ : نَعَمْ ، أَيُّ رَبْ ، حَقٌّ إِذَا قَرَرَهُ بِذَنْبِهِ وَرَأْيٌ فِي نَفْسِهِ أَنَّهُ هَلَكَ قَالَ : سَتَرْتَهَا عَلَيْكَ فِي الدُّنْيَا ، وَأَنَا أَغْفِرُهَا لَكَ الْيَوْمَ ، فَيُعَطِّي كِتَابَ حَسْنَاتِهِ ، وَأَمَّا الْكُفَّارُ وَالْمُنَافِقُونَ فَيُقَوْلُ الْأَشْهَادُ : هُؤُلَاءِ الَّذِينَ كَذَبُوا رَبَّهُمْ أَلَا لَعْنَةُ اللَّهِ عَلَى الظَّالِمِينَ » [رواه البخاري (٢٤٤١) ومسلم (٢٧٦٨)].

واتا : خواي گهوره و په روه ردگار له رۆزى دواييدا له باوه ردار نزيك ده بيته وه و په رده ده دات به سه ر تاوان و گوناهه کانيدا، و پىي ده فه رمويit : ئايا بيرته فلان تاوان و فلان گوناهت كرد ؟ ئه ويش ده لىت : بهلى ئه ئى په روه ردگارم، هه تا دان ده نىت به هه مو تو اوانه کانيدا، و وا ده زانىت ته واو تىدا چوو و به هه لا كهت ده چىت، ئه مجا خواي گهوره پىي ده فه رمويit : من له دونيادا ئه و تاوان و گوناهانه م بۇ پوشىت، ئه مروش لىت خوش ده بىم، پاشان نامه ئى كرده و چاكه کانى ده درىتە ده ستى، بهلام بىباوه ران و دوورپوان شاهىدە كان پىي ده لىن : ئا ئه وانه له وانه بون كه خواي گهوره و په روه ردگاريان له درۆ ده زانى، دهى نه فريينى خوا له كه سانى ستهم كار بىت .

خواي گهوره ش فه رموويه تى : ﴿فَمَنْ ثَقَلَثْ مَوَازِينُهُ فَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ﴾ [سورة الاعراف : ٨] واتا : هەركەسيك تە رازووو

چاکه‌کانی قورستر بیت، به راستی ئه وانه که سانیکی رزگار بون.

هه روھا فه رموویه‌تی: ﴿فَأَمَّا مَنْ تَقْلَدَ مَوَازِينُهُ ۚ﴾ **۶** **فَهُوَ فِي عِيشَةٍ رَاضِيَةٍ ۚ** **۷** **وَأَمَّا مَنْ حَفَّتَ مَوَازِينُهُ ۚ** **۸** **فَأُمَّةٌ هَاوِيَةٌ ۚ** **۹** [سورة القارعة : ۶ - ۹] واتا : جا ئه وهى ته رازووی خیرى سه نگین بیت * ئهوه له بارودوخیکى خوش و ئاسووده دا زيان ده باته سهرو زۆر پېی راژيه * ئهوهش ته رازووی (خیرو چاکە) سووک بیت (گوناهى زۆر بیت) * ئهوه دايکى ئهودۆزەخە (باوهشى بۆ كردۇتهوه).

بەشى دووه م / هەندىکى تر چاکە و خراپەكانيان وەك يەك مساوين، خراپەكانى پېگرن له چوونە بەھەشت، و چاکە كانىشى پېگرن له چوونە دۆزەخى، ئەمانە پېيان دە و ترىت (ھاولانى ئەعراف) ئەوانەى كە خواى گەورە لە قورئاندا باسى كردوون، كە خواى گەورە هيىنده ئەويستى بیت لە نىوان بەھەشت و دۆزەخدا دە يانوهستىنىت، پاشان مۆلە تيان دە درىت كە بچنە بەھەشتەوه، هەروهك خواى گەورە لە بارەيانەوه فەرمۇویه‌تى: ﴿ وَبَيْنُهُمَا حِجَابٌ وَعَلَى الْأَرْضِ رِجَالٌ يَعْرِفُونَ كُلًا بِسِيمَاهُمْ وَنَادُوا أَصْحَابَ الْجَنَّةِ أَنْ سَلَامٌ عَلَيْكُمْ لَمْ يَدْخُلُوهَا وَهُمْ يَطْعَمُونَ * وَإِذَا صُرِفْتُ أَبْصَارُهُمْ تِلْقَاءَ أَصْحَابِ التَّارِ قَالُوا رَبَّنَا لَا تَجْعَلْنَا مَعَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ * وَنَادَى

أَصْحَبُ الْأَعْرَافِ رِجَالًا يَعْرِفُونَهُمْ بِسِيمَاهُمْ قَالُوا مَا أَغْنَى عَنْكُمْ جَمِيعُكُمْ
وَمَا كُنْتُمْ تَسْتَكْبِرُونَ * أَهُؤُلَاءِ الَّذِينَ أَقْسَمْتُ لَآيَاتِهِمُ اللَّهُ بِرَحْمَةٍ أَدْخُلُوا
الْجَنَّةَ لَا خَوْفٌ عَلَيْكُمْ وَلَا أَنْشُمْ تَحْزُنُونَ ﴿٤٦﴾ [سورة الأعراف : ٤٩-٤٦]

واتا : لهنيوان به ههشتى و دۆزه خىەكاندا دىوارو پە رده يەك
ھەيە، بە سەر شويىنە بەرزە كانىشەوە كەسانىيىكى مە رد ھە ن
ھەردوولا بەچاکى دەناسن بەھۆى ناونىشانە كانىيانەوە (كاتىيىك
رپوو دەكەنە بەھەشت) بانگ دەكەن لە نىشتەجييكانى و دەلىن:
سلاوتانلى بىت (خۆشى لە خۆتان)، ئەوانە هييىشتا نەچۈونەتە
ناوى بالام بەھيowan و ئومىدىيان ھەيە * كاتىيىكىش روويان بەرھە
پۇوى دۆزه خيان وە رده چەرخىنرىت دە لىن: پەروەدگارا
مەمانگىيىرە لەگەل دەستەي سته مكاراندا * ئەوانەي كە لەسەر
شويىنە بەرزە كانىن بانگى كە سانىيىك دەكەن (لە دۆزە خيان) كە
بەرۋالەت و سىماياندا دە يانناسن و پىييان دە لىن: (خۆ ئىستا
لاتان پۇونە) كە دارو دەستەو ھېيىزو توانا و مال و سامانتان
فرىياتان نە كەوت؟! ھەروھە فىيز و لووت بە رزى و خۆ فش
كردنەوەتان بەھاناتانەوە نەھات!! * ئايا ئەوانە ئەو كەسانەن
كەكتى خۆى سوينىدان دە خوارد رە حمەتى خوا نايانگرىتە وە!
(ئەوەتە خوا پىييان دەفەرمويىت): دە بچنە بەھەشتەوە، نە ترس
و بىمتان لەسەرە نەغەم و پەرۋارەش دەخۆن

بهشی سیّهه م : ههندیکی تر له و باوه رپدارانه تا ئه و رۆژه ی مردوون و گه راونهتهوه بۆ لای خوای گه وره بهردەوام و سور بوون لەسەر تاوانی گهوره و گوناه کردن و داوین پیسی و خراپه بهه ممو جۆره کانیهوه، تا واى لیهاتووه خراپه و تاوانه کانیان زیاتر بووه بهسەر چاکه و حەساناتیاندا، ئەوانه به ئەندازەی ئە تاوان و گوناھانەی کردوویانە موستەحقی چوونه دۆزەخن، ههندیکیان سزاکانیان تا قولە قاپیان دیت، ههندیکی تریان تا نیوهی لوولاقە کانیان دیت، ههندیکی تریان تا ئه ژنۆکانیان، تاوانی لى دیت ههندیکیان تە نەجا جىگای ئە و شوینەی کە سوجدهیان پى بردووه بۆ خوای گه وره ناسوتیت ئەگینا هه ممو به ئاگرى دۆزەخ دە سوتیریت، ئەمانه ئە و کەسانانه کە خواي گهوره مۆلەتیان دە دات لە ئاگر بىنە دەرهو، ههندیکیان پیغەمبەرى خوا (صلى الله عليه وسلم) شەفاعەتیان بۆ دەکات، ههندیکی تریان پیغەمبەرانی تر، ههندیکی تریان فريشتەکان، وە ههندیکی تریان باوه رپداره راستەقینەکان شەفاعەتیان بۆ دە کەن، وە هەركە سىكى تر كە پەروەردگار رېزى لى بنىت و بىه وىت كە شەفاعەت بۆ كە سانى تر بکات، هەركە سىئە لە و گوناھبارانه باوهە كەيان بە هيىزتر بوبىت و گوناھيان کە متر بوبىت، ئە واسزاکە يان سووكتر و مانه وەشيان لە دۆزەخدا کە متر دە بىت، وە هەركە سىكىشيان باوهەریان لاوازتر و گوناھو تاوانیان زیاتر بىت، ئە واسزاکە يان سەختر و مانه وەشيان لە دۆزەخدا زیاتر دە بىت، لە خواي گهوره

دەپارىيىنهوه كە سەلامەتمان بکات و بمانپارىزىت لە ھەموو خراپەيەك .

ئەمەى باسکرا حالى سە رېيچى كە رانە لە باوهەرداران لە دوارۇژدا .

لە دونياشدا مادام گۇناھو تلوانىڭى وايان ئەنجام نەداوه كە لە بازنهى باوهەر بىيان باتە دەرەوه، ئەواھەر بە باوهەردارىڭى ئىمان كرجۇكال دادەنرىن، ھەروھك زانايانى پېشىنى ئومە تى ئىسلام كۆدەنگەن لە سەر ئەم مەسئەلەيە، ئەۋىش بە بەلگەي كۆمەللىك ئايە ت و فە رمۇودەمى پېرۇز، لە و ئايە ت و فەرمۇودانەش بەلگەن لە سەر ئەم مەسئەلەيە :

خواي گەورە فەرمۇويەتى : ﴿فَمَنْ عُفِيَ لَهُ مِنْ أَخِيهِ شَيْءٌ فَاتَّبَاعُ
بِالْمَعْرُوفِ﴾ [البقرة : ١٧٨] واتا : جا ئەوهى چاوبۇشى شتىڭى
لىكرا لە لايەن براكه يەوه، با حە قدارى كوزراوه كە چاك
پەفتاربىت لە گەل بکۈزە كەداو بکۈزە كە بە جوانى خوين بەھاى
كوزراوه كە بدات .

ئەگەر سەرنج بده بىن لە م ئايە تە پېرۇزە بۇمان دەردەكەۋىت خواي گەورە بکۈزى ئەو كەسەى بە براى كەسوکارى كوزراوه كە ناوهىندا، بىگۇمان مە بەست لە م برايە تىيەش برايە تى ئىمانىيە، بەمەش بۇمان دەردەكەۋىت كە كەسى بکۈز لە ئائىنى

پیروزی ئیسلامدا به کافر لە قەلەم نادریت، لە گەل ئە وەشدا
ھەرکەسیئە کە سیکى تر بە ناھەق بکۈزۈت ئە وە با بزانیت
گۇناھىيىكى گەورەن ئەنجامداوه .

ھەروھا بە لەگەيەكى تر لە سەر ئەم مە سئەلەيە، خواى گە وە
فەرمۇویەتى : ﴿ وَإِنْ طَائِفَتَانِ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ افْتَتَلُوا فَأَصْلِحُوهَا بَيْنَهُمَا فَإِنْ
بَغَثَ إِحْدَاهُمَا عَلَىٰ اٰلَّاخْرَىٰ فَقَاتَلُوا الَّتِي تَبْغِي حَقًّا تَفْيِئَ إِلَىٰ أَمْرِ اللَّهِ فَإِنْ
فَاءَتْ فَأَصْلِحُوهَا بَيْنَهُمَا بِالْعُدْلِ وَأَفْسِطُوهَا إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُقْسِطِينَ * إِنَّمَا
الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ فَأَصْلِحُوهَا بَيْنَ أَخْوَيْكُمْ وَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُرَحَّمُونَ ﴾ [سورة الحجرات : ۹ - ۱۰] واتا : ئەگەر دوو دەستە، يان دوو
تاقام لە موسولمانان بۇو بە شەپىيان، ئە وە دەستبەجى ھەول بە دەن
پېكىان بخەن و ئاشتىيان بکە نەوه، خۆ ئە گەر لايە كىيان ھە ر
دەستدرىزى دە كردى سەر لاکە ئى تر، ئى ھوا ئىيۇھ بە گەز ئە وە ياندا
بچن كە سەتم و دە سەتدرىزى دە كات، ھە تا دە گەپرىيە وە بۇ
فەرمانى خوا ... جا گەر لايە نە سەركەشە كە بۇ فەرمانى خوا
سەھى دانە واند، ئە وە ئىيۇھ ناوبىزىوانىيىكى دادگەرانەلەنیوانىياندا
بکەن و دادپە روھى ئە نجام بە دەن، چو نكە بە راستى خوا
ئەوانە خۆش دە وىت كە دادپە روھى ئە نجام دە دەن *
لە راستىدا ھە ر ئىمانداران براى يە كن، كە واتەھە رەكتىيىك
لەنیوان دوو براتاندا ناكۆكى پە يدا بۇو، ئىيۇھ نیوانىيان چاڭ

بکه‌ن و ئاشتیان بکه نه‌وه، هه میشە لەخوا بترسن و پاریزکار
بن، بۆئه‌وهی رەحمتان پى بکریت .

خواي گه‌وره ئه‌و دوو ده سته‌يەى كه جه‌نگ و كوشتارى يه كتر
ده‌كه‌ن به (باوه‌ردار) ناوى هيّناون، لە گەل ئه وەشدا ئىيمە
ده‌زانىن كه كوشتار و جه‌نگ بەرپاكردن لەگەل باوه‌رداراندا لە
گوناھە گه‌وره‌كانه، نەك هەر هيّنده بگرە كەسانى چاكساز و
چاكه‌خوازى نىۋانىشيانى بە براى ئەوان ناوبىردووه، ئەمهش
بەلگەيە لەسەر ئە وهى ئە و كه سەرى گوناھو تاوانى كه ورە
ئەنجام ده دات وناگاتە ئەندازەسى شيرك وبى باوه رى، ئە و
ناوى باوه‌ردارى لى ناكرىتە و لە رېزى باوه‌رداران هەزمان
ده‌كريت، بە لام هيّنده هەمەيە باوه‌ر و ئىمامە كەنى نوقصان
ولوازە، بە مەش بۆمان روون بۇويە وە هەندىيەك لە دەقەكانى
قورئان و فەرمۇودە ھاوشان و ھاواراي هەندىيەكى ترييانن .

خواي گه‌وره‌ش زانا تره .

بۆ زياتر شاره زابۇون و قال بۇون لە م مەسئەله‌يەدا دە توانىت
بگەرېيىتە و بۆ هەردۇو سەرچاوهى : (أعلام السنة المشهورة :
لاپەرە ۲۱۲) لەگەل (شرح العقيدة الطحاویه شیخ محمد بن
صالح العثیمین ، بەرگى ۲/لاپەرە ۲۳۸) .

سەرچاوه : سایتى ئىسلام پرسىيار و وەلام .

